

Finansdepartementet
Avdelningen för offentlig förvaltning
103 33 Stockholm

Stockholm

Vår referens

Dnr

2018-06-15

Ulrica Dyrke

Fi2018/01710/KO

Remissyttrande – Europeiska kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om grupptalan för att skydda konsumenters kollektiva intressen, och om upphävande av direktiv 2009/22/EC (COM(2018) 184 final)

Företagarna har givits möjlighet att yttra sig över rubricerat direktivförslag från EU-kommissionen och vill härmed framföra sina kommentarer.

Om förslaget

Direktivförslaget rör kollektiv prövning av ersättningsanspråk i konsumenters intresse (grupptalan). Direktivförslaget är tänkt att ersätta direktivet om förbudsföreläggande för att skydda konsumenternas intressen.

Syftet med direktivförslaget är att hindra överträdelser av EU:s konsumentskyddslagstiftning och att möjliggöra för konsumenter att få kompensation för skada till följd av en sådan överträdelse.

Direktivförslaget innebär att en grupptalan för en konsumentgrupps räkning avseende överträdelser av EU:s konsumentskyddande regler ska kunna göras inför domstol eller administrativ myndighet. Sådan grupptalan ska kunna föras av godkända organ, privata eller statliga, som representerar konsumenters kollektiva intressen. De konsumenter som ingår i gruppen är inte parter i målet. En grupptalan kan avse:

- förbudsföreläggande (upphörande och förbud av en överträdelse),
- gottgörelse (skyldighet att betala skadestånd, erbjuda prisavdrag m.m.)
- fastställelse av näringsidkarens ansvar

Företagarnas synpunkter

Företagarna avstyrker direktivförslaget om grupptalan för konsumenter. Dels eftersom det inte är visat att det finns behov av EU-regler inom detta område. Dels eftersom direktivförslaget saknar sådana grundläggande delar som behövs för att upprätthålla nödvändig balans och rättssäkerhet i systemet.

Företagarna kan konstatera att EU-kommissionen år 2013 presenterade ett antal principer för innehållet i nationella regleringar avseende grupptalan. Det nu aktuella direktivförslaget om grupptalan för konsumenter mot näringsidkare uppfyller anmärkningsvärt nog inte dessa principer, vilket är både allvarligt och olyckligt.

I stället bygger EU-kommissionens förslag på ”opt out-principen” som innebär automatisk inkludering i gruppen, resultatbaserade ombudsarvoden (”contingency fees”), tredjepartsfinansiering m.m. Förslaget innebär vidare att i ärenden av mindre värde ska utdömt skadestånd tillfalla kollektiva intressen istället för enskilda drabbade konsumenter. Företagarna är skeptiska till en sådan modell som innebär att skadeståndet inte får en reparerande utan en rent bestraffande funktion, vilket står i strid med den svenska rättsordningen. Till detta kommer att principen om att den förlorande parten ska betala motpartens rättegångskostnader (”loser pays-principle”) inte föreslås tillämpas i dessa fall.

Detta lägger sammantaget grunden för ett obalanserat och processdrivande rättssystem. Företagarna vill varna för risk för missbruk och att reformen innebär ett tydligt närmande till det amerikanska class action-systemet. En sådan utveckling vore mycket olycklig.

Företagarna anser att eventuella nya regleringar om grupptalan för konsumenter mot näringsidkare måste upprätthålla balansen mellan dessa båda parter intressen och innebära tillräcklig rättssäkerhet. Eventuella gemensamma EU-regler inom detta område bör värna de grundläggande principerna med skyddsåtgärder som anges i rekommendationen från 2013.

Företagarna har även synpunkter på specifika delar av förslaget. Särskilt kan framhållas att vi anser att det strider mot såväl EU:s subsidiaritets- och proportionalitetsprinciper som mot svenska rättsprinciper att bötesstraff ska utdömas för den aktör som inte följer en grupptalandom. I fråga om synpunkter på förslagets utformning mer i detalj vill Företagarna hänvisa till Svenskt Näringslivs remissyttrande, vilket vi ställer oss bakom.

Företagarna

Patrik Nilsson

Chef Analys & Opinion

Ulrica Dyrke

Jurist